

Olsztyn 28 stycznia 2014 rok

Pan Jacek Protas

Marszałek Województwa Warmińsko Mazurskiego

W związku z przekazaniem do konsultacji społecznych pierwszego projektu RPO Warmia i Mazury, przedkładamy propozycje zapisu sekcji 4.1 dotyczącej realizacji RLKS w ramach RPO.

Zgodnie z zapisami WRS WE dla pięciu funduszy europejskich, oparty na doświadczeniach wdrażania programu LEADER w ramach rozwoju obszarów wiejskich, rozwój lokalny kierowany przez społeczność może zgodnie z ww. ramami strategicznymi uzupełnić i poprawić realizację polityki publicznej w przypadku wszystkich funduszy objętych WRS. Należy zauważyć, że jego celem jest zwiększenie skuteczności i wydajności strategii rozwoju terytorialnego poprzez delegowanie podejmowania decyzji i ich realizacji lokalnemu partnerstwu podmiotów publicznych, prywatnych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego (LGD). Nie należy zapominać, że zadania w ramach RLKS powinny być realizowane tak aby zagwarantować, że w „oddolnym” określeniu lokalnych potrzeb uwzględniono priorytety określone na wyższym poziomie.

W tym miejscu należy podkreślić, że instrument RLKS różni się zasadniczo od instrumentu ZIT zakresem interwencji, beneficjentami, jak i strukturą zarządzania. Zasadnicza różnica polega na tym, że ZIT jest mechanizmem *top-down*, który będzie realizowany przez władze samorządowe, natomiast RLKS jest mechanizmem *bottom-up* inicjowanym i realizowanym przez trójsektorowe partnerstwa lokalne (lokalni partnerzy społeczni i gospodarczy, mieszkańcy i przedstawiciele władz publicznych). Jednak zakresy wsparcia LSR i Strategii ZIT na terytoriach należących jednocześnie do obszaru realizacji obu instrumentów powinny być ze sobą spójne i skoordynowane.

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ogólnego WE jak i Umowy Partnerstwa, zastosowanie RLKS wiąże się z koniecznością spełnienia trzech koniecznych warunków:

- Przygotowania w uspołecznionej procedurze LSR
- Zawiązania się i ukonstytuowania lokalnego partnerstwa trójsektorowego.
- Wyłonienia w procedurze konkursowej przez instytucję zarządzającą funduszem LSR i podmiotu do jej wdrażania, wraz z zapewnieniem dostępności środków niezbędnych na jej wdrożenie.

Umowa ramowa (projekt) stwierdza że typami działań szczególnie predysponowanych do włączenia w ramy RLKS są:

- (1) odbudowa zdolności do rozwoju poprzez zintegrowaną rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich;
- (2) wsparcie dla procesów rozwojowych i restrukturyzacyjnych wobec obszarów wiejskich i miejskich;
- (3) poprawa dostępu mieszkańców do podstawowych dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe;
- (4) działania z zakresu rynku pracy oraz stymulacja wewnętrznego potencjału gospodarczego;
- (5) zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- (6) wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego na rzecz lokalnego rozwoju społeczno - gospodarczego;
- (7) wspieranie rozwijania połączeń na linii miasto-wieś.

Przy czym władze regionu mogą przeznaczyć na realizację zadań w ramach RLKS max 10% alokacji komponentu regionalnego EFS w danym regionie oraz max 5% alokacji EFRR w danym regionie.

Umowa Ramowa zakłada także, że dla realizacji LSR dostępne byłyby następujące sposoby realizacji projektów:

- (1) projekty realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny LGD
- (2) projekty parasolowe, w ramach, których LGD jako beneficjent organizuje konkursy na realizację mikroprojektów, a beneficjentami ostatecznymi są „wykonawcy” poszczególnych mikroprojektów wyłonieni w tym konkursie.

Szanowny Panie Marszałku

Przedstawiamy poniżej propozycje zapisów sekcji 4.1 i jednocześnie deklarujemy gotowość do ewentualnej dyskusji nad ustaleniem ich końcowej wersji.

Propozycje zapisów RLKS w RPO Warmia i Mazury

SEKCJA 4.1 RAMY REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I MIEJSKICH Z UŻYCIEM INSTRUMENTU ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (RLKS), SZACUNKOWA KWOTA WSPARCIA Z EFRR ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA EFS

Podejście Leader w okresie 2014-2020 w ramach RPO Warmia i Mazury będzie realizowane w koncepcji tzw. Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) z zastosowaniem dotychczas stosowanego podejścia Leader. Główne zasady podejścia nie ulegają zmianie. Leader i szerzej RLKS mają być podejściem partnerskim (w formie lokalnych grup działania - LGD), oddolnym (decyzje o wyborze operacji powinny zapadać na poziomie LGD), terytorialnym (skupionym na rozwoju konkretnego, dobrze zdefiniowanego i spójnego obszaru w oparciu o przygotowaną z udziałem lokalnych społeczności lokalną strategią

rozwoju - LSR), zintegrowanym, wykorzystującym różne formy współpracy i sieciowania oraz innowacyjnym.

W ramach RPO Warmia i Mazury przewiduje się wykorzystanie podejścia RLKS w rozumieniu Rozporządzenia Ogólnego WE oraz Umowy Partnerstwa.

Stopień wykorzystania wielofunduszowego podejścia do rozwoju lokalnego w postaci rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność został opisany w umowie partnerskiej.

Zasadą jest dopuszczenie realizowania zarówno mono jak i wielofunduszowych strategii przy zachowaniu zasady jeden obszar- jedna strategia – jedna LGD. Jednakże w przypadku zastosowania na obszarze regionu instrumentu RLKS do interwencji EFRR dopuszczalne jest wdrażanie jedynie wielofunduszowych LSR.

4.1.1 Obszar kwalifikujący się do wsparcia

Podejście Leader będzie realizowane na następujących obszarach:

- 1) Gminy wiejskie
- 2) Gminy miejsko-wiejskie i gminy miejskie z wyłączeniem miejscowości powyżej 40 000 mieszkańców

Jedna lokalna strategia rozwoju będzie realizowana na obszarze zamieszkanym przez minimum 30 000 mieszkańców i maksimum 150 000 mieszkańców i obejmować obszar przynajmniej 2 gmin.

Powyższe założenia ułatwią zapewnienie wystarczającej skali terytorialnej koniecznej do realizacji LSR w efektywny sposób.

4.1.2 Procedura i harmonogram wyboru lokalnych strategii rozwoju

Wybór LGD i LSR będzie dokonywany przez komitet wybierający na poziomie regionalnym powołany przez samorząd województwa jako instytucję odpowiedzialną za wybór LSR. Wsparcie w ocenie strategii rozwoju lokalnego zapewnią panel ekspertów – 3 ekspertów na strategię.

Komitet wybierający składać się będzie z przedstawicieli jednostek samorządu województwa, a także przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego wybranych zgodnie z procedurą opracowaną przez podmiot odpowiedzialny za wybór.

Ogłoszenie konkursu na wybór LGD nastąpi w terminie jednakowym w całym regionie w oparciu o jednolite kryteria dostępu i wyboru LGD, w terminie do 6 miesięcy od terminu przyjęcia do realizacji RPO Warmia i Mazury.

Wyboru dokonuje się do wysokości dostępnych środków.

Wsparcie przygotowawcze zostanie uruchomione najpóźniej w 4 kwartale 2014 roku.

Opublikowanie zaproszenia dla LGD do składania lokalnych strategii rozwoju nastąpi nie później niż 9 miesięcy przed ostateczną datą przewidzianą w legislacji krajowej na wybór LSR.

4.1.3 Kryteria dostępu i wyboru lokalnych strategii rozwoju

Kryteria dostępu zostały określone w art. 28 – 30 rozporządzenia WRS.

Kryteria wyboru dotyczą oceny potencjału i doświadczenia LGD oraz jakości strategii (wynika z wytycznych KE do RLKS). Premiowane będą kryteria oceny operacji opracowane przez LGD, które są powiązane z celami horyzontalnymi.

Podczas opracowywania kryteriów zostaną wykorzystane wyniki badania nt. kryteriów wyboru LGD i LSR, będą one także podlegały konsultacjom z podmiotami zaangażowanymi w podejście Leader. Kryteria zostaną przyjęte przez Komitet Monitorujący Program.

4.1.4 Planowana liczba lokalnych grup działania i planowany procent obszarów Wiejskich i miejskich –miasta do 40 tys ludności objętych LSR

Planowana liczba LGD działających w formie stowarzyszenia działającego w oparciu o przepisy ustawy o Stowarzyszeniach. -10

Odsetek ludności kwalifikującej się do podejścia Leader objętej LSR – 70%

4.1.5 Koordynacja z innymi funduszami WRS w zakresie podejścia RKLS

W związku z możliwością finansowania RKLS w ramach innych niż EFRR funduszy w celu zapewnienie koordynacji wsparcia przewiduje się następujące mechanizmy:

- 1) Zastosowanie wsparcia EFS i EFRR w ramach RPO Warmia i Mazury dotyczy także obszarów kwalifikujących się do wsparcia z EFFROW i EFMR jako uzupełnienie wsparcia tych funduszy.
- 2) Skoordinowane wsparcie przygotowawcze przy założeniu oddzielnych konkursów dla LGD z uwagi na możliwy różny stopień zaawansowania obszarów w zakresie realizacji podejścia RKLS/Leader.
- 3) Wspólne określenie procedur i kryteriów wyboru LSR
- 4) Wspólne ogłoszenie i przeprowadzenie konkursu na wybór LSR.
- 5) Powołanie przez właściwe instytucje zarządzające wspólnego komitetu wybierającego.
- 6) Jedna instytucja zatwierdzająca wybór w przypadku wielofunduszowych LSR – samorząd województwa

4.1.6 Zaliczki

LGD mogą ubiegać się o otrzymanie zaliczki nie przekraczającej 50% wsparcia publicznego związanego z kosztami bieżącymi i kosztami aktywizacji....

Beneficjenci realizujący operacje inwestycyjne mogą ubiegać się o zaliczkę zgodnie z (*do uzgodnienia*)...

Przewiduje się również możliwość uzyskania przez LGD zaliczki na realizację projektu parasolowego.

4.1.7 Zadania LGD:

1. Podstawowy zakres zadań realizowanych przez LGD skupia się na:
 - rozwijaniu potencjału podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji,
 - opracowaniu niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów spoza sektora publicznego, przewidują możliwość odwołania się od decyzji w sprawie wyboru i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej,
 - zapewnianie spójności ze strategią rozwoju regionalnego podczas wyboru operacji poprzez uszeregowanie ich pod względem ważności w zależności od ich wkładu w realizację celów strategii,
 - opracowanie i publikowanie zaproszeń do składania wniosków lub trwającą procedurą składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru,
 - przyjmowanie wniosków o wsparcie i dokonywanie ich oceny,
 - wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz, w stosownych przypadkach przedkładanie wniosków do organu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed zatwierdzeniem,
 - monitorowanie realizacji strategii rozwoju lokalnego i operacji będących

przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań w zakresie oceny przedsięwzięć związanych ze strategią rozwoju lokalnego.

2. W ramach zadania rozwijanie potencjału podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji, LGD zobowiązana będzie do przygotowania strategii komunikacyjnej określającej m.in. metody współpracy ze społecznością lokalną, wskazując konkretne grupy docelowe, wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania oraz powiązanie ich z celami i wskaźnikami LSR.

3. W ramach zadania polegającego na wyborze operacji i ustalaniu kwoty wsparcia większość czynności zmierzających do ustalenia czy należna jest pomoc proponuje się przewidzieć jako zadanie LGD, tj.

- podjęcie decyzji o wyborze projektu do realizacji LSR, a więc także ocena jego zgodności z tą LSR. Przy założeniu, że operacja jest zgodna z LSR jeżeli realizuje część opisanego w LSR przedsięwzięcia i w sposób bezpośredni przyczynia się do osiągnięcia konkretnych wskaźników produktu i rezultatu określonych w LSR.

- wskazywanie wnioskodawcom braków/nieprawidłowości w złożonych wnioskach,

- weryfikacja uzupełnień przekazanych przez wnioskodawców,

- odmowa wyboru projektu, który:

a) nie został uzupełniony zgodnie ze wskazaniami LGD,

b) nie jest zgodny z LSR,

c) nie otrzymał wystarczającej ilości punktów w ramach oceny zgodnie z kryteriami wyboru,

- LGD przekazuje do podmiotu wdrażającego (samorządu województwa) do ostatecznej weryfikacji kwalifikowalności jedynie wnioski możliwe do akceptacji w niezmiennym kształcie (brak możliwości wzywania beneficjenta do uzupełnień przez podmiot wdrażający),

- w przypadku braku możliwości zatwierdzenia wniosku w kształcie przekazanym przez LGD, samorząd województwa zwróci wniosek do LGD w celu dalszej pracy nad projektem.

4. Dodatkowo LGD będzie miała możliwość realizacji projektów „parasolowych”, w ramach zakresu dostępnego dla podejścia Leader. Jest to projekt, gdzie beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest LGD, i to LGD jest wskazywana w systemie jako beneficjent. Projekt taki (o maksymalnej wartości 400 000 zł) składa się z szeregu „mikro-projektów” (o maksymalnej wartości całkowitej do 50 000 zł), gdzie beneficjentami są podmioty działające na obszarze objętym LSR. Poza koniecznością poddania się ewentualnej kontroli beneficjent „mikro-projektu” nie ma styczności z podmiotem wdrażającym a jedynie z LGD, co znacznie zmniejsza obciążenia administracyjne tych podmiotów, bowiem czynności zmierzające do udzielenia wsparcia tym podmiotom przez LGD będą mogły być prowadzone w bardziej elastyczny sposób.

LGD określa warunki dostępu i wyboru dla projektu parasolowego i przedstawia je do weryfikacji przez podmiot wdrażający przed rozpoczęciem konkursu. Z realizacji mikroprojektów w ramach projektu parasolowego wyłączone będą podmioty sektora publicznego w tym: samorządy gmin, miast i powiatów oraz instytucji dla których ww. samorządy są organem założycielskim.

5. ZADANIA PODMIOTU WDRAŻAJĄCEGO (samorząd województwa):

- wybór i zatwierdzenie LSR, zatwierdzanie zmian LSR

- kontrola i monitorowanie realizacji LSR i działalności LGD,

- nadzór nad przestrzeganiem zasady unikania konfliktu interesów w LGD,

- uchylenie uchwał LGD w zakresie realizacji LSR,

- ostateczna weryfikacja kwalifikowalności operacji
- inne zadania delegowane przez IZ lub AP w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy.

6. ZADANIA AGENCJI PŁATNICZEJ (do uzupełnienia.....)..

4.1.8 Cele i priorytety inwestycyjne realizowane w ramach zastosowania instrumentu RLKS

W związku z tym, że zastosowanie instrumentu RLKS ma na celu lokalny rozwój obszarów wiejskich i miejskich (miasta do 40 tys mieszkańców), przyczynia się do osiągania:

Celu tematycznego 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

Priorytet inwestycyjny:

3.3. Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

3.4. Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

Celu tematycznego 6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania Zasobami – w pełnym zakresie inwestycyjnym

Celu tematycznego 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników – w pełnym zakresie inwestycyjnym

Celu tematycznego 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją – w pełnym zakresie inwestycyjnym

Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich i miejskich (miasta do 40 tys mieszkańców) uzależniony jest od zasobów i efektywności ich wykorzystania. Analiza SWOT wskazuje na potrzebę rozwoju gospodarczego obszarów poprzez tworzenie alternatywnych źródeł dochodu dla ich mieszkańców, co wiąże się również z podniesieniem kwalifikacji i podniesieniem poziomu aktywności i mobilności lokalnej społeczności, dążenie do tworzenia miejsc pracy w celu zmniejszenia wysokiego poziomu bezrobocia w tym tzw. ukrytego bezrobocia oraz poprawę i wykorzystanie miejscowej infrastruktury do poprawy jakości życia oraz podniesienia poziomu atrakcyjności obszaru.

Mając na uwadze powyższe, zastosowanie instrumentu RLKS ma na celu sprostanie następującym wyzwaniom:

- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie inicjatyw lokalnych,
- tworzeniu warunków umożliwiających powstawanie trwałych miejsc pracy, a także kreowanie korzystnych warunków do tworzenia nowych firm, sprzyjających zatrudnieniu osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy,
- wykorzystaniu dla celów rozwojowych lokalnych zasobów: surowców, miejscowej infrastruktury, lokalizacji (położenia geograficznego), dziedzictwa kulturowego, historycznego (tradycji), przyrodniczego, potencjału mieszkańców, itp.

4.1.8 Opis mechanizmów koordynacji i komplementarności z innymi działaniami RPO Warmia i Mazury

Do uzupełnienia

4.1.9 Powiązania z innymi aktami ustawodawczymi

Art. 28-31 oraz art. 55-61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszy Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenie (WR) nr 1083/2006

4.1.10 Weryfikowalność i możliwość kontrolowania

Weryfikowalność i możliwość kontrolowania realizacji LSR oraz działalności LGD zostanie zapewniona poprzez prawidłowo skonstruowane kryteria wyboru LSR przygotowane w oparciu o zewnętrzną ekspertyzę. Ponadto w proces oceny zostaną zaangażowani eksperci wybrani na poziomie regionalnych zgodnie z wytycznymi wydanymi przez instytucję zarządzającą. W ramach oceny LGD będą miały możliwość korekty tych elementów strategii, które zostaną wskazane przez ekspertów jako wymagające poprawy. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na obiektywność, przejrzystość i mierzalność kryteriów wyboru zastosowanych przez LGD. W przypadku kryteriów jakościowych (np. związanych z innowacyjnością) wymagany będzie szczegółowy opis podejścia do oceny tego kryterium.

Dodatkowo w przypadku wniosku LGD o zmianę kryteriów, ponownie będą podlegały one takiej samej analizie jak podczas oceny LSR w ramach konkursu na wybór.

Jednocześnie podmiot wdrażający będzie odpowiedzialny za kontrolę i monitorowanie realizacji LSR i działalności LGD, w tym zostanie ustawowo wyposażony w prawo uchylania uchwał LGD w sprawie wybrania lub niewybrania operacji.

LGD zobowiązana również będzie do zawarcia w LSR przejrzystej procedury aktualizacji LSR. Każda zmiana LSR wymagać będzie uzasadnienia i będzie zatwierdzana przez podmiot wdrażający.

LGD zobowiązana będzie do przedstawienia przejrzystej procedury postępowania w przypadku wystąpienia konfliktu interesów. Wytyczne w tym zakresie zostaną sformułowane przez instytucję zarządzającą i będą wymagały wyłączenia co najmniej w przypadku gdy członek organu LGD wybierającego operacje jest wnioskodawcą, reprezentuje wnioskodawcę lub jest z nim spokrewniony lub powiązany służbowo i w wyniku zawartych umów. Dodatkowo zostanie sformułowany obowiązek publikowania deklaracji o bezstronności.

Przewiduje się okresową weryfikację osiągania przez LGD założonych wskaźników (tzw. kamieni milowych). W przypadku nieosiągnięcia ich oczekiwanego poziomu w danym okresie czasu możliwa będzie redukcja budżetu LSR. Powstające w ten sposób oszczędności mogłyby być wykorzystane na dodatkowe wsparcie najbardziej efektywnych LGD na realizację dodatkowych zadań.

4.1.11 Szczegółowy opis rodzajów operacji wdrażanych w ramach lokalnej strategii rozwoju (do uzgodnienia)

4.1.12 Finansowanie RLKS

Do uzupełnienia w korelacji do środków na jednego mieszkańca w przypadku ZIT (252,44 euro)

4.1.13 Szacunkowa alokacja środków na RLKS

Szacunkowa liczba ludności objęta użyciem instrumentu RLKS	70% ludności województwa Warmińsko Mazurskiego
EFRR	
EFS	
Cała alokacja	

Sieć Lokalnych Grup Działania Warmii i Mazur

Lokalna Grupa Działania Mazurskie Morze

Lokalna Grupa Rybacka Wielkie Jeziora Mazurskie

Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Olsztyńskie

Tomos Piet
Udziałowy
Audytor